

П. Б. Супрун
В. О. Корнієнко

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ ПЕРЕД НОВИМИ ВИКЛИКАМИ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Основна думка полягає в тому, що, незважаючи на всі розбіжності між країнами Європи, найсильнішим з них вдалося створити Європейський Союз та зібрати навколо себе партнерів та союзників. Все для того, щоб разом протистояти новим викликам. Хоча сьогодні співпраця між країнами-членами є значно розвинішою, ніж раніше, але ця співпраця далека від досконалості.

Ключові слова: Європейський Союз, проблеми, виклики, рішення.

Abstract

The urgency of this topic is that despite all differences between European countries, the strongest of them managed to establish European Union and gather around themselves reliable allies and companions. It's all for confronting new challenges together. Even though the cooperation between members is much more developed as it was used to, but it is far from perfect.

Keywords: European Union, problems, challenges, solutions.

Вступ

Європейський Союз опинився в найбільш небезпечній ситуації, що склалася після Другої Світової Війни. Ризик – це розкол між країнами-членами центральної і східної Європи та більшістю інших країн через різницю інтересів. Змінюється світогляд США, зокрема його європейська політика. Також неочікуваний удар по економіці наносить пандемія.

Наступне десятиліття покаже, чи зможуть двадцять сім держав разом впоратися з новими викликами та визначити спільне бачення їхніх майбутніх відносин.

У цьому документі розглядаються проблеми, з якими зараз стикається Європейський Союз.

Результати дослідження

Міграція.

Реформування політики ЄС щодо міграції та надання притулку біженцям - одне з найскладніших завдань, яке новий президент Європейської комісії Урсула фон дер Ляєн успадкувала від свого попередника. Комісія Жана-Клода Юнкера кілька разів намагалася виправити систему надання притулку біженцям, яка розпалася під час міграційної кризи 2015 року, і запропонувала компроміси щодо управління міграцією. Але вона не змогла знайти рішення, яке прийняли б усі країни-члени ЄС, тому зараз Фон дер Ляєн повинна запропонувати нову концепцію.

Межі та безпека. Захист зовнішніх кордонів ЄС від нелегальної міграції та злочинності - одна з небагатьох тем, з якою можуть погодитися всі лідери ЄС. Відносно легкою частиною міграційної реформи може бути виділення подальших коштів та розширення мандату органів ЄС, які займаються управлінням кордонами та внутрішньою безпекою. Але якими би популярними не були ці домовленості в очах європейських виборців, вони не вирішать основної проблеми міграції.

Переселення біженців. Чинний Дублінський регламент, який визначає, яка країна несе відповідальність за подання про надання притулку, несе несправедливий тягар для прикордонних

країн ЄС. Можливим рішенням був би перерозподіл біженців між країнами-членами в залежності від кількості населення та економічних показників. Але незалежно від дипломатичних зусиль Франції та Німеччини ідея була неприйнятною для багатьох європейських урядів, які сприймають систему перерозподілу біженців як запрошення до нелегальної міграції.

Правила щодо процедури надання притулку. Основні стандарти процедур надання притулку гармонізовані в європейських країнах, але остаточне рішення приймає національний орган. Щоб уникнути величезних розбіжностей між тривалістю та змістом процедури, добре функціонуюча система надання притулку ЄС потребує більш уніфікованого та централізованого підходу. Але ідея суперечить концепціям національного суверенітету у численних країнах ЄС.

Верховенство права. Корупція.

Верховенство права було однією з найбільш обговорюваних тем у політиці ЄС минулого року. Прагнучи посилити дотримання демократичних правил та принципів, процедура статті 7 вступила в нову фазу для Угорщини та Польщі. Репутація Румунії та Мальти також була заплямована політичними скандалами в результаті викриваючої статті The New York Times про систематичну корупцію в країнах Східної Європи. Багато хто стверджує, що це явище підриває єдність і надійність всього блоку.

Політичне втручання в судову систему може призвести до того, що Польща вийде з ЄС, оскільки її правова система більше не буде сумісною з європейськими стандартами. У 2019 році Європейський суд виніс рішення у двох справах проти польської судової реформи, тоді як уряд Польщі провів три слухання щодо незалежності судової влади серед своїх колег у Раді ЄС через процедуру статті 7.

В Угорщині уряд прем'єр-міністра Віктора Орбана може зіткнутися з критикою щодо системної корупції та нецільового використання коштів ЄС. Уряд категорично відкидає ці звинувачення і трактує їх як політично вмотивовану помсту за протистояння міграції до Угорщини громадян країн, які не є членами ЄС.

Мальта може бути наступною країною, що знаходиться під пильним наглядом ЄС через скандальне розслідування вбивства журналістки Дафни Каруани Галіції. Європейський Парламент прийняв резолюцію, засуджуючи серйозну загрозу демократії та зусилля мальтійських керуючих еліт для приховування корупції та відмивання грошей. Прем'єр-міністр Джозеф Мускат, у результаті масових протестів, подав у відставку в січні.

У результаті значних втрат бюджету ЄС через корупцію та нецільове використання, було прийнято рішення створити Прокуратуру Європейського Союзу. Очікується, що Європейська прокуратура почне працювати навесні 2020 року. Незалежний орган ЄС має повноваження для розслідування та притягнення до відповідальності за злочини проти бюджету ЄС, такі як шахрайство, корупція або серйозні транскордонні шахрайські дії. Однак Ірландія, Швеція, Угорщина та Польща не приєдналися до співпраці. У випадку останніх двох, протягом останніх років були виявлені серйозні порушення щодо нецільового використання субсидій сільського господарства.

Брекзїт

Великобританія покинула ЄС 31 січня після перемоги прем'єр-міністра Бориса Джонсона та Консервативної партії на загальних виборах у грудні. Вихід Великобританії призведе до приблизно 10 мільярдів євро (11 мільярдів доларів) втрат на рік у бюджеті ЄС. Якщо чітко дивитися на залишок внесків та отриманих платежів, Великобританія заплатила більше коштів до загального бюджету, ніж отримала з фондів ЄС. Втрата прибутку також ускладнює переговори щодо наступного семирічного бюджету.

Торгова угода. Фон дер Ляєн пообіцяла "безпрецедентне партнерство" Великобританії після останнього саміту ЄС у 2019 році, який базуватиметься на нульових тарифах, нульових квотах та нульовому демпінгу. Але президент Комісії не уточнила, про який саме сектор економіки йдеться. Пошук компромісу щодо промислових товарів може бути простим порівняно з торгівлею послугами, яка становить 80% економіки Великобританії.

Громадяни ЄС, які легально проживають та працюють у Великобританії, можуть продовжувати жити в країні до кінця 2020 року. Але після перехідного періоду набудуть чинності нові та поки що невідомі правила, які можуть бути невідповідними для європейських студентів, які бажають навчатися у

всесвітньо відомих британських університетах. Новий уряд при Борисі Джонсоні планує запровадити точкову імміграційну систему, яку ще належить деталізувати.

Шотландія сподівається повернутися в ЄС як незалежна країна. Прем'єр-міністр Шотландії Нікола Стерджен вирішив провести новий референдум про незалежність Шотландії після того, як її проєвропейська партія SNP на загальних виборах у грудні виборола 48 з 59 місць. Незалежність Шотландії не лише кидає виклик внутрішній політиці Великобританії, ЄС також повинен оголосити свою позицію щодо невеликої відокремленої країни, яка бажає приєднатися до блоку, а таке рішення може викликати ефект доміно в інших європейських регіонах, які шукають незалежності.

Європейська «зелена угода»

Першою гучною заявою нової Єврокомісії стала презентація плану дій як зробити територію ЄС кліматично-нейтральною до 2050 року. Відчуваючи тиск населення та шукаючи причини для посилення легітимності, президент Фон дер Ляєн представила Європейську «зелену угоду», яка має на меті стимулювання економіки та створення робочих місць, не зашкоджуючи навколишньому середовищу, але вона майже не зазначила конкретних деталей.

До кінця 2020 року буде запропонований комплексний правовий пакет, який закладе основу для кліматичних дій у кожному економічному секторі, включаючи транспорт, енергетику, сільське господарство, будівництво та ін. План також буде зосереджений на мінімізації виробничих відходів та сприянні круговій економіці. "Європейський закон про клімат", безумовно, збільшить витрати в кожній галузі, тому для остаточного прийняття законопроекту, який має такі глибокі наслідки, можуть знадобитися роки.

Європейські фірми можуть повністю відстати від міжнародних конкурентів, якщо їм потрібно включити витрати на кліматичні дії у свій бізнес. Витрати могли б компенсуватися якимось кліматичним тарифом на імпорт. Однак навіть плани здаються вкрай обережними, оскільки кліматичний збір може серйозно вплинути на міжнародні торговельні відносини та спричинити напругу з торговими партнерами, такими як Китай та США.

Розрив Схід-Захід. Держави-члени Східної Європи вже висловлювали занепокоєння щодо зміни пріоритетів бюджету ЄС на 2021-2027 роки, що значно скорочує сільськогосподарські фонди. Європейська «зелена угода» врешті-решт збільшить розрив між розвиненими західними державами, які вже застосовують кліматичні технології, та країнами Сходу, які відстають. Європейська «зелена угода» може також викликати значну напругу навколо фінансової бази ЄС.

Пандемія

COVID-19 став одним з найбільших викликів за всю історію Європейського Союзу. Окрім витрат на життя та здоров'я, пандемія створила економічний шок у масштабі, який легко перевершить кризу 2008 року. У той час, як Велика Рецесія була наслідком фінансового шоку, викликаного падінням економіки США та ЄС, зараз увесь світ стикається з величезним спадом у всіх секторах економіки.

Соціальне дистанціювання означає меншу економічну активність для всіх. У найближчі тижні, якщо не місяці, люди будуть витратити менше коштів. Неминуче система буде порушуватись і навіть прибутковий бізнес піде на спад, якщо тільки органи влади не будуть старатися стабілізувати економіку.

Зараз ЄС намагається знайти відповідні інструменти для компенсації масштабних економічних наслідків коронавірусної кризи. Президент Єврокомісії підтвердила всю серйозність ситуації та підтвердила наміри рішуче підтримувати економіку. Наразі вирішується питання розгортання Європейського Фонду Фінансової Стабільності, вартістю 410 мільярдів євро, який був створений після фінансової кризи 2008.

Висновки

Те, як будуть вирішені вищезазвані проблеми, значною мірою вплине на подальший розвиток ЄС. Положення настільки складне, що потрібні дії зовсім іншого масштабу, люди, що володіють стратегічним мисленням, яке виходить за рамки нудного пошуку компромісів, нарешті, люди, здатні приймати сміливі, нестандартні рішення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Kristin Archick The European Union: Ongoing Challenges and Future Prospects [Електронний ресурс] / Kristin Archick // Congressional Research Service. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://fas.org/sgp/crs/row/R44249.pdf>.
2. Five Challenges for the European Union [Електронний ресурс]. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: <https://nationalinterest.org/feature/five-challenges-european-union-113006?page=0%2C1>.
3. Agnes Szucs 20 challenges awaiting EU in 2020 [Електронний ресурс]. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.aa.com.tr/en/europe/20-challenges-awaiting-eu-in-2020/1690153>.
4. Gimmel A. The crisis of the European Union : challenges, analyses, solutions / Andreas Gimmel. – Abingdon, Oxon: Routledge, 2018. – 280 с.
5. Корнієнко В. О. Євросоюз: українська мета на тлі європейських проблем. Матеріали XLVIII науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 13-15 березня 2019 р. Електрон. текст. дані. 2019. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2019/paper/view/6809> (дата звернення: 15.03.2020).
6. Корнієнко В. О. Україна — ЄС: перспективи інтеграції в контексті сучасних викликів. Інтеграційний вибір України: історія, сучасність, перспективи : збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю. Вінниця, 10 квітня 2012 р. Тернопіль : Крок, 2012. Т. II. С. 204–209.
7. Корнієнко В. О., Денисюк С. Г. Формування європейської ідентичності: аргументи для України. Політологічний вісник. Вип. 80. Київський національний ун-т імені Тараса Шевченка, 2018. С. 20-35.
8. Корнієнко В. О. Європейська ідентичність: міф чи реальність? Матеріали XLVII науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 14-23 березня 2018 р. Електрон. текст. дані. 2018. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2018/paper/view/4836> (дата звернення: 15.03.2020).

Супрун Павло Борисович — студент групи ІКІ-176, факультет інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: suprunS123@gmail.com

Науковий керівник: **Корнієнко Валерій Олександрович** — кандидат історичних наук, доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри суспільно-політичних наук, академік Української Академії політичних наук.

Suprun Pavlo Borysovich - student of the group ІСЕ-17b, faculty of information technologies and computer engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: suprunS123@gmail.com

Scientific supervisor: **Valeriy Alexandrovich Kornienko** - candidate of historical sciences, doctor of political sciences, professor, head of the department of social and political sciences, academician of the Ukrainian Academy of Political Sciences.